

Rekabet Kurumu Başkanlığından,
REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-3-86 (Devralma)
Karar Sayısı : **12-35/990-304**
Karar Tarihi : 26.06.2012

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Prof. Dr. Metin TOPRAK, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Dr. Murat ÇETİNKAYA,
Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Ebru İNCE, Nesrin SAĞLAM

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN :- Essilor International, S.A. (Compagnie Générale d'Optique)
Temsilcisi: Av. Safiye Aslı BUDAK
Süleyman Seba Cad. Sıraevler 55, Akaretler,
34357 Beşiktaş/İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Opak Optik Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi'nin %51 oranında hissesinin, Opak hissedarları ile Essilor International S.A. arasında akdedilen Hisse Alım Sözleşmesi çerçevesinde Essilor International S.A. tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talebi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 30.04.2012 tarih ve 3780 sayılı ile giren bildirim üzerine düzenlenen 13.06.2012 tarih ve 2012-3-086/Öİ sayılı Birleşme/Devralma Ön İnceleme Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda özetle; bildirim konu işleme izin verilmesi gerektiği kanaat ve sonucuna ulaşıldığı ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. Taraflar

G.1.1. Opak Optik Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Opak)

- (4) Devredilen Opak'ın ticari faaliyetlerini ithal edilen oftalmik lenslerin¹ toptan satışı, yarı tamamlanmış oftalmik lenslerin işlenmesi ve toptan satışı ile yurtdışındaki toptancılara oftalmik lenslerin ihracatı oluşturmaktadır. Ayrıca Opak Viewtech markalı optik odaklama makinelerinin satış ve dağıtımını yapmakta olup, ihracatın olmadığı bu kategoride gerçekleştirdiği satışlar firmanın 2011 yılı cirosunun yaklaşık (.....) tekabül etmektedir.
- (5) Opak esasen perakendecilere ürün temin eden bir toptancı olmasının yanı sıra stokları tükenen ya da üretim makinelerinde bir arıza ortaya çıkan reçete laboratuvarlarına da arızı olarak satış gerçekleştirmektedir. Ayrıca, Opak 2007 ile 2011 yılları arasında gözlük çerçevesi alanında da faaliyet göstermiş ancak bu alanda kayda değer bir satış hacmine

¹ Lens terimi mevcut dosya bakımından numaralı gözlük camını ifade etmektedir.

12-35/990-304

ulaşamadığı için bu faaliyet 2011 yılı itibarıyla sonlandırılmıştır.

- (6) Opak, oftalmik lens üreticilerinden stok lens ve yarı tamamlanmış lens ana kategorilerinde ürün tedariki gerçekleştirmektedir. Bu kategorilerden stok lensler, Opak'ın üzerinde işlem yapmadan yeniden satışını gerçekleştirdiği lens kategorisini oluştururken, yarı tamamlanmış lensler ise satış öncesinde hastanın gereksinimine uygun olarak Opak tarafından birtakım işlemlere tabi tutulmaktadır. Dolayısıyla oftalmik lens üretimi faaliyeti yarı tamamlanmış lenslerin tamamlanmış hale getirilmesi sürecini karşılamakta, bu kategoride Opak reçete laboratuvarı olarak faaliyet göstermektedir. Taraflardan elde edilen bilgiler çerçevesinde bu kategoride satışa hazır bir lensin maliyetinin yaklaşık (.....) Opak'ın lense yönelik işlemleri oluşturmaktadır.
- (7) Opak, 2008 yılından itibaren Essilor International, S.A. (Essilor)'nın münhasır olmayan bir bayisi olarak aralarında *Essilor, Crizal, Varilux, Transitions, Xperio, Airwear, Orma, Ormix, Ormex, Stylis, Lineis, Anti-Fatigue, Interview* markalarının da bulunduğu çok sayıdaki Essilor markasının dağıtımını, bunların yanında Opak, *Opk Elegance, Transitions, Platinum, Ultra, Weber, Drivewear* and *Elapor* markalı camların da satışını gerçekleştirmektedir. Bu ikinci grupta yer alan ürünler Çin Halk Cumhuriyeti, Tayvan, Hong Kong, G.Kore, Tayland, Hindistan ve Çek Cumhuriyeti'nde kurulu bulunan çeşitli teşebbüslerden temin edilmektedir. Taraflardan elde edilen bilgiler, Essilor ürünlerinin Opak satışları içerisindeki ağırlığının 2011 yılı sonu itibarıyla (.....) civarında olduğunu göstermektedir.
- (8) Opak'ın Bakırköy, Sirkeci, Kadıköy, Bursa, Gaziantep, Sakarya, Antalya, Kayseri, Çanakkale, Mersin, Ankara, Konya, Eskişehir, Malatya, Adana, Denizli illerinde toplam 16 (onaltı) şubesi; ayrıca, Opak'ın İzmir'de (Smyrna Optik Ltd. Şti) ve Samsun'da (Cam-sa Optik Ltd. Şti.) birer bayisi bulunmaktadır. Opak tarafından satış ve dağıtım gerçekleştirilen ürünlerden *Opk, Elegance* ve *Essilor* markalı olanlar şube ağı aracılığı ile dağıtılırken, *Weber* markalı ürünler bayiler aracılığı ile dağıtılmaktadır.
- (9) Planlanan işlem öncesi ve sonrası Opak'ın hissedarlık yapısına Tablo 1'de; 2011 yılı ciro bilgilerine ise Tablo 2'de yer verilmiştir.

Tablo 1: Opak'ın Devralma İşlemi Öncesi ve Sonrası Hissedarlık Yapısı

Hissedar	İşlem Öncesi Hisse Oranı (%)	İşlem Sonrası Hisse Oranı (%)
Essilor	-	51,0
Kazım Ağca	50,5	24,75
Bahattin Yücel	41,5	20,33
Vedat Yılmaz	7,0	3,44
Halit Eyyüb Yücel	0,5	0,24
Hüseyin Ağca	0,5	0,24
Toplam	100,0	100,0

Tablo 2: Opak'ın 2011 Yılı Ürün Kategorileri Ciro Alt Kırılımları (TL)

Kategori	Net Satış
Oftalmik Lens Üretimi ve Toptan Satışı	(.....)
Gözlük Çerçevesi	(.....)
Optik Odaklama Makinesi	(.....)
Toplam	(.....)

G.1.2. Essilor International, S.A. (Essilor)

- (10) Devralan Essilor, Fransa merkezli Essilor Grubunun ana şirketi olup, oftalmik lenslerin

imalat, üretim ve ticaretini yapan uluslar arası bir şirkettir. Buna ek olarak, Essilor, optik makine, teçhizat ve sarf malzemeleri üretimi alanında da faaliyet göstermektedir. Essilor Grubun hem endüstriyel optik teçhizat hem de ticari optik teçhizat (optisyenler için cam kesme ve şekillendirme amaçlı teçhizat) alanında üretimi bulunmaktadır.

- (11) Essilor'un oftalmik optik alanındaki faaliyetlerine üç ana başlık altında aşağıda yer verilmiştir.

-Oftalmik Lenslerin ve Optik Araçların Üretimi ve Pazarlanması

- (12) Optik lensler ve optik araçlar Essilor'un ana faaliyet konusunu oluşturmaktadır. Essilor, dünya çapında (.....) reçete laboratuvarına sahip olup, reçete laboratuvarları pazarda yarı tamamlanmış lenslerin tamamlanmış lense dönüştürülmesi ve oftalmik lenslerin toptan dağıtımı ile iştirak etmektedir. Essilor aynı zamanda optisyenler ve reçete laboratuvarları için üretilen optik lens araçları ile görme bozuklukları alanında çalışan mesleklerde, okullarda, orduda ve diğer çeşitli kurumlarda kullanılan görüş tarama cihazları alanlarında da pazarda önemli bir konuma sahiptir. Dosya içeriğinden anlaşıldığı üzere bu iki faaliyet Essilor Grubunun 2011 cirosunun (.....) oluşturmaktadır.

- (13) Essilor Grubun başlıca lens markaları *Varilux, As Fusio, Crizal, Alizé, Essilor, Essilor 360, Ipse, Definity, Ellipse; Airwer, Anateo Mio, Myopilux*'den oluşmaktadır.

-Optik Makinelerin, Teçhizatın ve Sarf Malzemelerinin Üretimi ve Satışı

- (14) Dosya içeriğinden, optik makinelerin ve optik alet ve malzemelerin üretimi ve satışı, Essilor Grup cirosunun (.....) oluşturduğu anlaşılmaktadır. Bu bölümde yer alan faaliyetler "görme bozukluklarının teşhisinde kullanılan ekipmanlar", "oftalmik lenslerin üretiminde kullanılan makineler" ve "optik imalat endüstrisi için sarf malzemeleri dağıtımı" olmak üzere üç ana başlık altında gerçekleştirilmektedir.

-Okuma Gözlükleri

- (15) Son olarak, Essilor okuma gözlüklerinin dizayn ve satışı alanında faaliyet göstermekte olup, grup perakende güneş gözlüğü satışı gerçekleştiren ve gelirinin çoğunu ABD'den elde eden FGX International'ı 2010 yılının ilk çeyreğinde devralmıştır. Bildirim formunda okuma gözlükleri işinin, 2011 yılında (.....) ile Essilor Grup cirosunun (.....) oluşturduğu belirtilmektedir.

- (16) Essilor, Rekabet Kurulu'nun 14.03.2012 tarih ve 12-11/371-106 sayılı kararı çerçevesinde bildirim konusu Opak ile aynı pazarda yer alan Yeda Tora Optik Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Yeda Tora) ile İpek Optik Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. (İpek)'nin hisselerinin %70'ini devralmıştır. Yeda Tora yarı tamamlanmış gözlük camlarını işleyerek, optisyenlerin belirli ihtiyaçlarına hitap edecek nihai ürün haline getiren bir reçete laboratuvarıdır. İpek'in, yarı tamamlanmış lenslerin işlenmesine ilişkin herhangi bir faaliyeti yoktur. Yeda Tora tarafından "Tora" markası ya da İpek üzerine tescilli diğer yerel markalar altında üretilen gözlük camları İpek tarafından dağıtılmaktadır.

- (17) Ayrıca Essilor Grubu tarafından kontrol edilen bir alt grup niteliğindeki Benoist Berthiot and Gilbert Routit (BBGR), Türkiye'deki dağıtıcısı İşbir Optik Sanayi A.Ş. (İşbir)'ye oftalmik lensleri münhasıran temin etmektedir. İşbir, BBGR'nin yanı sıra diğer tedarikçilerden temin ettiği oftalmik lenslerin üretimini ve dağıtımını yapmaktadır. Diğer bir ifadeyle BBGR, Türkiye'de yalnızca İşbir'e oftalmik lens tedarik ederken, İşbir başka tedarikçilerin de ürünlerini portföyünde bulundurmaktadır. Essilor Grubunun bir diğer alt grubu olan ve Essilor ile Nikon'un ortak kontrollerinin olduğu bir ortak girişim niteliğindeki Novisia da yine, oftalmik lenslerinin dağıtımını Türkiye'de İşbir aracılığı ile gerçekleştirmektedir. Tarafların

12-35/990-304

sunduğu bilgiler çerçevesinde BBGR ve Novisia'nın İşbir'e yaptıkları satışlar bakımından 2009-2011 yılları için BBGR'nin satışlarının Novisia satışlarının ortalama yaklaşık (.....) katı olduğu görülmektedir. İşbir'den temin edilen bilgiler çerçevesinde BBGR'nin İşbir'in oftalmik lens kategorisinde alımları içerisindeki payının 2009, 2010 ve 2011 yılları için sırasıyla (.....), (.....)(.....) olarak azalma eğilimi gösterdiği anlaşılmıştır. Essilor Grubunun tek kontrolünde bulunan Essilor ve BBGR'ye ilişkin olarak bildirim formunda, anılan firmaların Essilor Grubuna mensup olmakla birlikte, kendi aralarında rekabet halinde oldukları beyan edilmekte, bildirim konusu işlemi takiben, her iki şirketin birbirinden farklı müşteri yapısına sahip olmaya ve pazarlarda bağımsız bir strateji izlemeye devam edecekleri bilgisi eklenmekte; sonuç olarak, bildirim konusu işlemin bir tarafta BBGR/İşbir ve diğer tarafta Essilor/Opak şirketlerinin pazarlarda izledikleri stratejilerin koordinasyonuna yol açmayacağı ifade edilmektedir.

- (18) Bunun yanı sıra Essilor 1 Temmuz 2011 tarihi itibarıyla İsrail menşeli bir oftalmik lens üreticisi olan Şamir Optik (Şamir)'in %50 oranında hissesini devralmış, bu işlem ile firma üzerinde ortak kontrol tesis edilmiştir. Şamir'in ise Türkiye'de, Altra Optik Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Altra) unvanlı bir bağlı kuruluşu bulunmaktadır. Dolayısıyla Essilor, Altra'nın dolaylı olarak ortak kontrolüne sahiptir. Dosya içeriğinde yer alan bilgilerden, Şamir'in Altra ile kontrolünü paylaşan ortaklarından bağımsız bir teşebbüs olarak bulunduğu, ayrıca BBGR ve Essilor'dan farklı teknik altyapı gereksinimli lens üretimi alanında faal olduğu, Şamir'den lens tedariki gerçekleştiren reçete laboratuvarlarının da bu paralelde bir lens işleme teknik alt yapısına sahip olması gerektiğine işaret ettiği anlaşılmaktadır. Stok lensler bakımından ise her bir cam ölçüsü ve derecesi için stok bulundurma gereksiniminin dağıtım ilişkilerinde belirleyici olduğu belirtilmektedir. Anılan durumların önemine atfen taraflar Essilor Grubuna ait ürünlerin dağıtımını yapan Opak ve İşbir'in Şamir'in üretimini yaptığı lenslerin satışını yapmadığını göstermekte, bu yönde bir girişimin önemli yatırım maliyeti içereceğini belirtmektedir.
- (19) Taraflar, yukarıda özet halde verilen beyanları doğrultusunda, Essilor Grubuyla yalnızca dağıtım ilişkisi bulunan İşbir'in, bildirim konu işlem öncesi dağıtım, sonrasında kontrolün söz konusu olduğu Opak'ın ve ortak kontrolün söz konusu olduğu Altra'nın farklı teknik alt yapı, müşteri kitlesi ve/veya strateji yönüyle oftalmik lenslerin üretimi ve toptan dağıtım pazarında bağımsız teşebbüsler olarak rekabet halinde olduklarını beyan etmektedir.
- (20) Aşağıda Essilor'un 2011 yılı ciro bilgileri ile hissedarlık yapısına yer verilmiştir.

Tablo 3: Essilor 2011 yılı Dünya ve Türkiye Ayrıntılı Ciro Bilgileri*

Dünya Ciro (TL)		Türkiye Ciro (TL)	
Gözlük camları ve optik teçhizat	(.....)	Gözlük camları	(.....)
Okuma gözlükleri	(.....)	Optik Teçhizat	(.....)
Makineler	(.....)	Makineler	(.....)
		Sarf Malzemeleri	(.....)
Toplam	(.....)	Toplam	(.....)

*2011 yılı 1 EUR = 2,2361 TL üzerinden hesaplanmıştır.

Tablo 4: Essilor Ortaklık Yapısı

Hissedar	Hisse Oranı (%)
Şirket çalışanları	8,38
Hazine hisseleri	2,51
Halka açık hisseler	89,11
Toplam	100,00

G.2. İlgili Pazar

G.2.1. İlgili Ürün Pazarları

- (21) Dosya kapsamında ilgili ürün pazarlarının “oftalmik lenslerin üretimi ve toptan dağıtım pazarı” ile “oftalmik makine, teçhizat ve sarf malzemelerinin üretimi ve dağıtım pazarı” ve işlem tarafları açısından çakışan pazarlar dikkate alınarak; etkilenen pazarların da “oftalmik lenslerin üretimi ve toptan dağıtım pazarı” ve “oftalmik makine, teçhizat ve sarf malzemelerinin üretimi ve dağıtım pazarı” olarak belirlenmiştir.

G.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (22) Mevcut dosya bakımından “oftalmik lenslerin üretimi ve toptan dağıtım” ürün pazarına ilişkin ilgili coğrafi pazarın “Türkiye” olarak, diğer ilgili pazar olan “oftalmik makine, teçhizat ve sarf malzemeleri üretimi ve dağıtım”nda ise ticaretin genel olarak uluslar arası düzlemde gerçekleştiği değerlendirilerek, bu çerçevede ve ayrıca pazarın etkilenen pazar olarak ele alınmaması nedeniyle net bir coğrafi pazar tanımı yapılmasına gerek duyulmamıştır.

G.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

G.3.1. İşlemin Niteliği

- (23) Dosya konusu işlem 29 Mart 2012 tarihli “Hisse Alım Sözleşmesi” ile düzenlenmektedir. İşlemin tamamlanması ile mevcut durumda gerçek kişilerin elinde bulunan toplam %51 oranındaki Opak hissesi Essilor kontrolüne geçecektir. Ayrıca taraflar aralarında Rekabet Kurulu izninin de bulunduğu ön şartların yerine getirilmesinin ardından gerçekleştirilecek olan kapanışı müteakip hâlihazırdaki Opak hissedarları ile Essilor, Essilor’un bir Opak hissedarı olmasından sonra taraflar arasındaki ilişkileri düzenleyecek bir “Hissedarlar Sözleşmesi” akdedeceklerdir.
- (24) İlgili devralma işleminin amacı, taraflar bakımından aşağıdaki ekonomik gerekçelerle açıklanmaktadır.
- “- Opak’ın daha önce gerçekleştirdiği Ipek Optik ve Yeda Tora Optik devralmasının ardından, Opak devralması Essilor’un güçlü bir büyüme potansiyeline sahip olduğunu düşündüğü Türkiye’de faaliyetlerini artırmasının mantıklı bir devamı olarak görülmektedir.*
- İşlem, Essilor’un hâlihazırda Essilor markalı ürünler dağıtan bir reçete laboratuvarı ve toptancıda çoğunluk hisselerin sahibi olmasını ve ürünlerinin yerel üretim ve tedariki bakımından alt pazarlarda dikey olarak bütünleşmesini sağlayacaktır.*
- Essilor’un lenslerin işlenmesi ve şekillendirilmesi alanlarındaki know how’ı dikkate alındığında, Opak’ın üretim süreçlerinin etkinliğini ve kalitesini artırabileceği ve böylece perakendecilere daha yüksek katma değer ve daha fazla hizmet sunabileceği ve nihai tüketicinin faydasını artıracığı düşünülmektedir*
- Bu nedenle bildirim konusu işlem Essilor’un gözlükçüler ve perakendeciler nezdindeki çekiciliğini artırarak Türkiye pazarındaki lenslerin de genel olarak kalitesini yükseltecektir.”*
- (25) Bildirime konu işlem sonrasında yürürlüğe girecek olan “Hissedarlar Sözleşmesi”nin 7.1.1. maddesine göre Opak yönetim kurulunun beş üyesinden üçü Essilor tarafından ikisi de, bildirim konusu işlemin satıcıları konumundaki hissedarlar tarafından atanacaktır. Yönetim kurulu başkanı Essilor tarafından atanırken, yönetim kurulu başkan yardımcısı diğer hissedarlar tarafından atanacaktır.

- (26) Hissedarlar Sözleşmesi'nin 6.2. maddesi çerçevesinde ise yönetim kurulu işletme bütçesini de içerecek olan iş planını her yıl onaylayacaktır. İş planı, her gelecek yıl için şirketin faaliyet ve pazarlama stratejisi ile birlikte gelir ve maliyet tahminleri ile finansman ihtiyaçlarından oluşan bir bütçeyi de içerecektir. İş planı satıcı hissedarların atayacağı yönetim kurulu üyeleri tarafından şirket yönetimine danışılarak hazırlanacak ve yönetim kurulunda onaylanacaktır. İş planının onaylanması özel bir çoğunluk oyuna bağlı olmayacağından Essilor iş planını münhasıran onaylayabilecek ya da reddedebilecektir.
- (27) Hissedarlar Sözleşmesi'nin 7.1.2. maddesine göre ise yönetim kurulu en az en az üç üye tarafından lehte oy verilmedikçe bir karar alamayacağına ve maddenin devamında en az dört üyenin mutabakatının arandığı işlemlere yer verilmektedir. (.....), bu hükümlerin kontrolden ziyade hissedarların menfaatlerini korumaya yönelik olduğu değerlendirilmektedir. Nitekim taraflar Hissedarlar Sözleşmesi dışında ortakların şirket üzerindeki haklarına ilişkin ilave bir düzenleme bulunmadığını, işlem sonrasında stratejik kararların "Hissedarlık Sözleşmesi"nde yer alan düzenlemeler doğrultusunda Essilor'un inisiyatifi ile alınacağı bilgisini vermişlerdir.
- (28) Yukarıda yer verilen açıklamalar doğrultusunda bildirim konusu işlemin tamamlanması ile Opak, Essilor'un tek kontrolüne geçmiş olacaktır. Bu çerçevede anılan işlem 2010/4 sayılı "Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında bir devralma işlemidir.
- (29) 2010/4 sayılı Tebliğ'in 7. maddesinde izne tabi bileşme veya devralma işlemlerine yer verilmiştir. Yukarıda yer verilen ciro bilgilerinden tarafların 2010/4 sayılı Tebliğ'in 7. maddesinde yer alan ciro eşiklerini aştığı anlaşıldığından işlem izne tabidir.

3.2.2. Etkilenen Pazarlar

- (30) Dosya mevcudu bilgi ve belgeler çerçevesinde "oftalmik makine, teçhizat ve sarf malzemeleri üretimi ve dağıtım" pazarında işlemin aşağıdaki gerekçelerle etkisinin daha detaylı rekabet değerlendirmesine tabi tutulmasına gerek olmadığı sonucuna ulaşılmıştır:
- Oftalmik makine, teçhizat ve sarf malzemeleri pazarındaki faaliyetleri Essilor'un dünya cirosunun yaklaşık (.....), Opak'ın ise (.....) tekabül etmektedir.
 - Pazarda yer alan alıcılar ihtiyaçlarını pazarda yer alan uluslar arası dağıtımına sahip teşebbüslerden ve önemli navlun maliyetine maruz kalmadan temin edebilmektedir.
 - Opak pazarda yerel bir teşebbüs konumunda olup, sektörde yer alan uluslar arası mevcudiyete sahip diğer teşebbüslere kıyasen küçük ölçekli bir firma niteliğindedir.
 - Opak çok sayıda ürün barındıran pazarda yalnızca optik odaklama makinesi satışı ile iştigal etmekte ve bu ürüne ilişkin satışlarını Türkiye içerisinde yaptığı satışlar oluşturmaktadır.

G.3.3. Devralma İşleminin Değerlendirilmesi

- (31) İşlemin değerlendirilmesi bakımından "Taraflar" bölümünde yer verilen ve Essilor Grubunun oftalmik lens üretimi ve toptan pazarı bakımından Türkiye'deki faaliyetleriyle bağlantılı firmaların durumunun incelenmesi gerekmektedir. Zira, bildirim formunda yer alan ve taraflardan süreçte temin edilen bilgiler Essilor Grubunun tam kontrolünde olan Essilor ve BBGR ile Essilor Grubunun ortak kontrolünün olduğu Şamir ve Novisia'nın Türkiye'de ürünlerinin dağıtımını yapan Opak, İşbir ve Altra'nın farklı müşteri kitlesi, strateji ve/veya teknik alt yapıya sahip olmasından hareketle bağımsız teşebbüsler olarak pazarda rekabet halinde oldukları beyanını içermektedir.

- (32) Essilor Grubu, oftalmik lens sektörünün dünyada lider teşebbüsü konumunda olup, Tablo 6'da Essilor Grubunun küresel çaptaki rakiplerinin Türkiye'ye gerçekleştirdiği satışlara istinaden sahip oldukları pazar payı tahminleri yer almaktadır. Tablodan, Essilor Grubunun yanı sıra Danyang ve Chengye Gruplarının da Türkiye'de önemli pazar payına sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 6: Essilor Küresel Rakiplerinin Türkiye'de Tahmini Pazar Payları* (2011)

Firma	Pazar Payı (%)
Essilor	(.....)
Hoya	(.....)
Zeiss	(.....)
Danyang	(.....)
Chengye	(.....)
Universe	(.....)
GKB Hi-Tech	(.....)
Diğer	(.....)
Toplam	100,00

* Taraflar, Tabloda yer alan pazar payı hesaplamalarında satış adedini baz almış olup, satış değeri üzerinden veri sunulamamıştır.

- (33) Dosya içeriğinde yer alan bilgiler çerçevesinde, “oftalmik lenslerin üretimi ve toptan dağıtımı” pazarında Essilor Grubunun, Essilor'un Rekabet Kurulu'nun 14.03.2012 tarih ve 12-11/371-106 sayılı kararı çerçevesinde gerçekleştirdiği devralma işlemi ile Essilor'un kontrolüne geçen İpek'in ve bildirim konu işlemle Essilor'un kontrolüne geçecek olan Opak'ın 2009-2011 dönemindeki pazar paylarına aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 7: Oftalmik Lens Üretimi ve Toptan Dağıtımı Pazarında İşlem Taraflarının Pazar Payları (%)

Teşebbüs	2009	2010	2011
Essilor	(.....)	(.....)	(.....)
IPEK	(.....)	(.....)	(.....)
Essilor Toplam	(.....)	(.....)	(.....)
Opak	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam	(.....)	(.....)	(.....)

- (34) Tablo 7'de “Essilor” sırasında yer alan veriler, Essilor Grubuna dâhil olan aralarında BBGR ve Novisia'nın bulunduğu firmaların ilgili pazardaki satışlarından doğan pazar payını göstermektedir. Essilor'un ortak kontrolünün olduğu Şamir ise grubun pazar payı verisinde yer almamaktadır, zira Şamir bağlı ortaklığı Altra ile pazarda yer almakta olup, satışlarını Altra üzerinden gerçekleştirmektedir. Taraflar pazarda Şamir'in Essilor'un ortak kontrolünde bağımsız bir teşebbüs olarak bulunması nedeniyle, işlem tarafı Essilor Grubu, Opak ve İpek'in karşısında rakip olduğundan hareketle pazar payını da Altra'ya atfetmektedir.
- (35) Tarafların sunduğu bilgiler çerçevesinde “oftalmik lenslerin üretimi ve toptan dağıtımı” pazarında yer alan Essilor'un rakipleri ve pazar payı %5'in üzerinde olan firmaların 2010-2011 dönemindeki tahmini pazar paylarına Tablo 8'de yer verilmiştir.

Tablo 8: Oftalmik Lens Üretimi ve Toptan Dağıtım Pazarında Yer Alan ve Pazar Payı %5'in Üzerinde Olan Firmalar

Firma	2010 (%)	2011 (%)
İşbir	()	()
Merve Optik San. ve Tic. A.Ş.(Merve)	()	()
Akay Optik San. ve Tic. Ltd. Şti.(Akay)	()	()
CEM-FA Optik San. ve Tic. Ltd. Şti. (CEM-FA/Altın)	()	()
Beta Optik Paz. San. Tic. A.Ş.(Beta Optik)	()	()
Altra	()	()
Aklens Optik San. ve Tic. A.Ş. (Aklens)	()	()
Mersan Optik San. ve Tic. A.Ş.(Mersan Girishin)	()	()

- (36) Tablo-7 ve Tablo-8'deki veriler bir arada ele alındığında, “oftalmik lens üretimi ve toptan dağıtım” pazarında %10'un üzerinde paya sahip dört firmanın olduğu görülmektedir. İşlem sonucunda tarafların pazarda (.....) paya sahip olacakları anlaşılmaktadır. Taraflar tarafından rakip olarak pazarda yer aldığı bilgisi verilen firmalardan Altra, Essilor Grubu ile Şamir Grubunun ortak kontrolündeki Şamir'in Türkiye'deki bağlı ortaklığıdır. İşbir ise Essilor Grubunun kontrolündeki BBGR'nin ve ortak kontrolündeki Novisia'nın ürünlerini Türkiye pazarı için münhasıran sağladıkları dağıtıcısı konumundadır. Essilor Grubu ile anılan ilişkiler çerçevesinde bağlantılı olan firmalar ve Essilor'un bildirim konu işlemle ulaşacağı ifade edilen büyüklük pazarın yaklaşık (.....) tekabül etmektedir.
- (37) Konuyla ilgili olarak öncelikle değinilmesi gereken konu Essilor ve BBGR'nin her ne kadar Essilor Grubunun kontrolünde firmalar olmakla birlikte farklı tüketici kitlesi, üretim süreçleri, ürün portföyü ve pazarda izledikleri bağımsız stratejiler temelinde rekabet halinde olduklarıdır. Bundan hareketle taraflar bildirim konusu işlemin bir tarafta Essilor/Opak ve diğer tarafta BBGR/İşbir şirketlerinin pazarda izledikleri stratejilerin koordinasyonuna yol açmayacağını beyan etmektedirler. Bu açıklamalara ilişkin olarak ifade edilmesi gereken ilk husus, rekabet hukuku bakımından rekabetin teşebbüsler arasında vuku bulduğu ve teşebbüs kavramının “ekonomik faaliyet” ve “bağımsızlık” esasları temelinde ve bu unsurların bir arada bulunmasını karşılayan “ekonomik bütünlük” kavramı çerçevesinde ele alındığıdır. Bu çerçevede aynı grubun kontrolünde bulunan iş birimlerinin/firmaların tek başlarına bu unsurları taşıyamayacağı ve ekonomik açıdan bir bütün teşkil eden grupları dâhilinde tek bir teşebbüs olarak ele alınacağıdır. Dolayısıyla Essilor Grubunun kontrolünde olan, grubun alt grupları arasında yer alan BBGR ile Essilor'un pazarda ayrı teşebbüsler olarak ele alınamayacağı, bunun doğal sonucu olarak aralarındaki ilişkinin rekabet hukukunun öngördüğü tanım çerçevesinde rekabet olamayacağı değerlendirilmektedir. Nitekim taraflarca Essilor ve BBGR arasındaki rekabete esas teşkil ettiği ifade edilen farklı tüketici kitlesi, üretim süreci, ürün portföyü ve/veya strateji gibi hususlar da firmaların rekabet halinde olmalarından ziyade farklı ürün pazarlarında yer aldıklarına yönelik nitelik taşımaktadır. Essilor ve BBGR'nin üzerlerinde tek kontrolün olduğu firmalar olarak, bildirim formunda yer verildiği şekliyle pazarda bağımsız strateji izlemeleri de mümkün görünmemektedir.
- (38) Yukarıdaki açıklamalardan hareketle, Essilor/Opak ve BBGR/İşbir arasındaki ilişkilerin değerlendirilmesine geçildiğinde, İşbir'in BBGR'nin, işlem öncesi durumda ise Opak'ın Essilor'un Türkiye'deki dağıtıcısı olarak faaliyet gösterdiği anlaşılmaktadır. İşlem öncesi durumda dağıtım ilişkilerinin niteliği bakımından Essilor ve BBGR'nin ürünlerini Türkiye

12-35/990-304

pazarı için münhasıran sırasıyla Opak ve İşbir'e sağladığı görülmektedir². Buna karşılık Opak ve İşbir'in satışını yaptıkları oftalmik lens ürün portföyü içerisinde Essilor ve BBGR dışındaki tedarikçilerden temin ettikleri ürünler de bulunmaktadır. Bu noktada Essilor Grubunun ortak kontrolünün olduğu Novisia'nın ürünlerinin de satışının Türkiye'de İşbir tarafından yapıldığı belirtilmelidir. Essilor'un Opak'a, BBGR ve Novisia'nın İşbir'e yaptığı satışlar ve toplam satış içindeki oranları stok ve yarı tamamlanmış lens ayırımına aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 9: Essilor/Opak, BBGR/İşbir ve Novisia/İşbir Satışları (bin Avro)

Satıcı	Ürün	2009	2010	2011
Essilor'dan Opak'a	Yarı tamamlanmış lens	(.....)	(.....)	(.....)
	Stok lens	(.....)	(.....)	(.....)
	<i>Toplam</i>	(.....)	(.....)	(.....)
BBGR'den İşbir'e	Yarı tamamlanmış lens	(.....)	(.....)	(.....)
	Stok lens	(.....)	(.....)	(.....)
	<i>Toplam</i>	(.....)	(.....)	(.....)
Novisia'dan İşbir'e	Yarı tamamlanmış lens	(.....)	(.....)	(.....)
	Stok lens	(.....)	(.....)	(.....)
	<i>Toplam</i>	(.....)	(.....)	(.....)

- (39) Tablo 9'dan, İşbir'e yapılan satışlar bakımından Essilor Grubunun ortak kontrolünün olduğu Novisia'nın BBGR'ye nazaran düşük düzeyde satış gerçekleştirdiği, BBGR satışlarının Novisia satışlarının 2009-2011 yılları için sırasıyla (.....);(.....)(.....) katı olduğu anlaşılmaktadır. Satış tutarları arasındaki farka ek olarak BBGR ve Novisia'nın stok ve yarı tamamlanmış lens satışı kırılımında da farklılık bulunmaktadır. Bu çerçevede Novisia'nın İşbir'e (.....) üzerinde stok lens sağladığı, BBGR'nin ise (.....) civarında yarı tamamlanmış lens sağladığı görülmektedir. Novisia'nın BBGR'den farklı olarak, gerek Essilor Grubunun ortak kontrolünde olması, gerekse İşbir'e satışlarının görece düşük olması nedeniyle İşbir Essilor Grubu bağlantısı temelde BBGR/İşbir ilişkisi üzerinden değerlendirilmiştir.
- (40) Stok ve yarı tamamlanmış lens kırılımı esasen İşbir'in yarattığı katma değer Novisia'ya kıyasen BBGR'den temin ettiği ürünler bakımından daha fazla olacağına işaret etmektedir. Nitekim stok lensler toptan dağıtım pazarında yer alan teşebbüslerin herhangi bir işlemine tabi tutulmaksızın, dolayısıyla katma değer yaratılmadan, yeniden satışının yapıldığı ürünlerken, yarı tamamlanmış lensler firmalarca reçetede yer alan kişisel ihtiyaçlar doğrultusunda işlenerek tamamlanmış hale getirilmekte, bu ürün kategorisinde firmaların katma değerleri söz konusu olmakta, bunun da bir sonucu olarak nihai ürün, firmanın markasını taşımaktadır. İşbir'den temin edilen bilgiler tamamlanmış lensin toplam maliyetinin yaklaşık (.....) firmanın yarı tamamlanmış lense uyguladığı işlemlerden kaynaklandığını göstermektedir. Opak bakımından ise yarı tamamlanmış lensler üzerindeki işlemlerin toplam maliyetin yaklaşık (.....) seviyesinde olduğu dosya içeriğinden anlaşılmıştır.
- (41) İşbir'in BBGR'den ağırlıklı olarak yarı tamamlanmış lens tedarik etmesinin işaret ettiği bir diğer durum, İşbir'in pazarda BBGR karşısında ürünlerinin yeniden satışını yapan bir firmadan öte kendi işlemleri ile nihai ürün yaratan bir firma olarak yer almasıdır. Bu niteliğin İşbir'e faaliyetlerinin devamı bakımından tedarikçi bağımlılığına karşı esneklik sağladığı

² 2009-2011 dönemlerinde Essilor ürünlerinin Türkiye'de Aklens tarafından da satıldığı, ancak yapılan satışın firmanın Opak'tan önce Essilor'un toptan satıcılığını yapmış olmasından ve firmanın stoklarında kalan ürünlerden kaynaklandığı, 2012 yılından itibaren Essilor ürünlerinin Türkiye dağıtıcısının sadece Opak olacağı taraflarca belirtilmiştir.

12-35/990-304

kanaati oluşmuştur. Nitekim İşbir bakımından yarı tamamlanmış lensler ara girdi niteliği taşımakta, nihai ürün pazara İşbir markası ile çıkmakta, bu durum tedarikçi kimliğini tamamen bertaraf etmese de önemini bir ölçüde azaltmakta, İşbir'e alternatif tedarikçilere geçişte rahatlık sağlamakta, bu ölçüde firma BBGR'den bağımsızlaşmaktadır. Bu noktada, konuya ilişkin açıklamaların geçerliliği bakımından taraflarca İşbir ve BBGR arasındaki ilişkinin yalnızca tedarik ve dağıtım ilişkisi olduğu, firmaların bağımsızlığına ilişkin şüphe oluşturacak herhangi bir organik bağın olmadığına beyan edildiğinin belirtilmesi gerekmektedir.

- (42) İşbir'den temin edilen bilgiler çerçevesinde firmanın alımlarının BBGR ve diğer tedarikçiler arasındaki kırılımına aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 10: İşbir'in Alımlarının Dağılımı

Tedarikçi	Ürün	Çalışılan Tedarikçi Sayısı	Toplam Alımlardan Aldığı Pay (Tutar%)		
			2009	2010	2011
BBGR	Stok Lens	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
	Yarı Tamamlanmış Lens	(.....)	(.....)	(.....)	
	<i>Ara Toplam</i>	(.....)	(.....)	(.....)	
Diğer	Stok Lens	(.....)	(.....)	(.....)	
	Yarı Tamamlanmış Lens	(.....)	(.....)	(.....)	
	<i>Ara Toplam</i>	(.....)	(.....)	(.....)	
<i>Toplam</i>		(.....)	(.....)	(.....)	

- (43) Tablo 10'dan, İşbir'in alımları içerisinde yıllar itibarıyla azalma eğilimi görülmekle birlikte BBGR'nin önemli paya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu payın Novisia satışlarının dâhil edilmesiyle (.....) puan civarında artacağı görülmektedir. İşbir tarafından sunulan bilgiler, firmanın tedarik bakımından alternatif mevcut veya potansiyel tedarikçilere sahip olmakla birlikte, BBGR'nin sektörün önde gelen firmaları arasında yer alması ve uzun zamandır süregelen ilişki nedeniyle tercih edildiğini göstermektedir.
- (44) Yukarıda yer verilen açıklamalar çerçevesinde İşbir'in alımlarının BBGR tarafından domine edilmesinin İşbir'in pazarda BBGR'ye bağımlı olması yönünde etki ettiği, diğer taraftan BBGR'den yapılan alımların yarı tamamlanmış lens kategorisinde yoğunlaşması nedeniyle İşbir'in bu ürünleri işleyerek nihai ürün hale getirmesinin ise İşbir'in BBGR'ye olan bağımlılığını azaltma yönünde etkilediği anlaşılmıştır. Konuya ilişkin açıklamalar ve tarafların İşbir'in pazarda bağımsız bir teşebbüs olarak, Essilor Grubuyla yalnızca tedarik ve dağıtım ilişkisi içerisinde olmak suretiyle yer aldığı ve BBGR/İşbir ilişkisinin pazarda bildirim konu işlem sonrasında Essilor/Opak ilişkisi ile bağlantılı olarak koordinasyona yol açmayacağı yönündeki beyanları da dikkate alındığında İşbir'in pazarda işlem tarafları karşısında rakip olarak addedilebileceği sonucuna ulaşılmıştır. Nitekim Rekabet Kurulu'nun Essilor'un aynı pazarda gerçekleştirdiği Yeda-Tora ve İpek devralmasına ilişkin 14.03.2012 tarih ve 12-11/371-106 sayılı kararında da İşbir, pazarda yer alan önemli rakipler arasında sayılmaktadır.
- (45) Oftalmik lens üretimi ve toptan dağıtım pazarında Opak ile birlikte yer alan Altra'nın durumu ise ilişkide Essilor Grubuna ait ortak kontrol unsuru bulunmasından dolayı İşbir'den farklılık arz etmektedir. Zira, İşbir bakımından söz konusu olan dağıtıcılık ilişkisi organik bir bağa dayanmazken, Altra Essilor Grubunun üzerinde ortak kontrolünün olduğu

12-35/990-304

bağlı ortaklığı olarak pazarda faaliyet göstermektedir. Pazarda iki ayrı teşebbüs olarak yer alan Altra ile bildirim konu işlem taraflarının rekabet halinde olması beklenmektedir. Bu çerçevede yoğunlaşma işlemi bakımından Altra'nın pazar payının işlem taraflarının pazar payına eklenmesinin uygun olmayacağı, Altra'nın pazarda işlem tarafları karşısında rakip konumunda bulunduğu anlaşılmıştır.

- (46) Diğer taraftan, ortak girişimin ana teşebbüs ile birlikte ele alınmasına kısaca değinildiğinde; bu durumda işlem pazarın (.....) -işlem taraflarının (.....) pazar payı ve Altra'nın (.....) pazar payı birlikte ele alındığında- yoğunlaşma yaratacak olup, anılan seviyenin pazarda hâkim durum yaratılması bakımından yeterli olmadığı, bu nedenle rekabetin sınırlanması endişesi barındırmadığı kanaatine varılmıştır.
- (47) Yukarıda yer verilen açıklamalar çerçevesinde bildirim konu işlem sonucunda Essilor'un pazarda (.....) paya sahip olacağı, bu yoğunlaşma seviyesinin rekabetçi endişe yaratmayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

H. SONUÇ

- (48) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 2010/4 sayılı "Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tâbi olduğuna; işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde yasaklanan nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle işleme izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.